

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 maja 2017 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w punkcie 1 - zasądził od pozwanego (...)Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda J. W. kwotę 3.226,45 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 2.600,00 zł od dnia 3 sierpnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz od tej kwoty odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty i odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 626,45 zł za okres od dnia 22 marca 2017 r. do dnia zapłaty; w punkcie 2 – oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w punkcie 3 – zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.126,14 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 1.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w punkcie 4 – zwrócił powodowi ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 252,86 zł tytułem nadpłaconej zaliczki na biegłego. (wyrok k. 122, uzasadnienie k. 123-127)

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany zaskarżając go w zakresie punktu 1 wyroku - w całości; punktu 3 wyroku - w całości, zarzucając naruszenie:

a) art. 6 k.c. w związku z art. 323 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, iż w chwili powstania szkody uszkodzone części były częściami oryginalnymi oraz poprzez przyjęcie, że powód nie musi udowadniać tego, że w chwili szkody w samochodzie znajdowały się wyłącznie części oryginalne,

b) art. 233 k.p.c. poprzez pominięcie niekwestionowanych przez stronę przeciwną ustaleń, iż wartość pojazdu przed szkodą wynosiła mniej aniżeli wyliczone przez biegłego koszty naprawy, pominięcie złożonej opinii biegłego w takim zakresie, w jakim wyznaczała ona koszt naprawy uszkodzonego pojazdu przy użyciu najlepszych części z grupy części alternatywnych, a także poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że przedmiotowy pojazd był autem, w którym w chwili szkody znajdowały się wyłącznie części oryginalne, a restytucja 15 letniego samochodu (u kresu eksploatacji) mogła odbywać się wyłącznie na częściach oryginalnych,

c) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez błędną interpretację i w konsekwencji nie nadanie odpowiedniej rangi ustaleniu biegłego, w świetle którego: „z uwagi na wiek pojazdu (ponad 10 lat eksploatacji dacie szkody), użycie do naprawy części niesygnowanych logo producenta, alternatywnych jakości Q może przywrócić pojazd do stanu sprzed zdarzenia”,

d) art. 361 k.p.c. w związku 363 k.c. poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że przywrócenie pojazdu do stanu poprzedniego (tj. sprzed szkody) może nastąpić tylko poprzez zastosowanie części oryginalnych oznaczonych logo producenta pojazdu bez względu na wiek pojazdu, stopień jego technicznego zużycia oraz wytycznych producenta, co do możliwości stosowania części zamiennych – nieoryginalnych,

e) art. 354 § 1 k.c. poprzez błędne uznanie, iż prawidłowe wykonanie zobowiązania przez dłużnika tj. zakład ubezpieczeń nastąpi tylko przy zastosowaniu w toku przeprowadzania naprawy oryginalnych części zamiennych oraz naruszenie art. 354 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i odrzucenie faktu, iż na poszkodowanym również ciążyą obowiązki w stosunku do ubezpieczyciela sprawcy szkody, w szczególności polegające na współdziałaniu w wykonaniu zobowiązania oraz optymalizacja wysokości szkody.

f) art. 824¹ § 1 k.c. w zw. z art. 36 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez jego niezastosowanie i zasądzenie zaskarżonym wyrokiem sumy pieniężnej przekraczającej wysokość poniesionej szkody.

Podnosząc powyższe zarzuty Skarżący wniósł o zmianę wyroku w zakresie zaskarżenia poprzez oddalenie powództwa, a także o stosunkowe rozdzielanie niezbędnych kosztów procesu adekwatnie do wyniku sprawy, jak też zasądzenie

od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. (apelacja k. 132-138)

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powoda wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. (protokół rozprawy apelacyjnej k. 151-151 odwrót)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Podniesione w apelacji zarzuty są całkowicie chybione i nie mogą prowadzić do podważenia zaskarżonego wyroku. Sąd I instancji w sposób niewadliwy przeprowadził postępowanie dowodowe i poczynił na podstawie jego wyników prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd odwoławczy przyjmuje za własne. Z tego też względu Sąd Okręgowy nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytaczania ustaleń zawartych w uzasadnieniu Sądu I instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97, OSNAP 1998/3/104; wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 1999 r., I PKN 402/99, OSNAP 2001/8/272). Zaaprobować należało też ocenę prawną powództwa dokonaną przez Sąd I instancji.

Już na wstępie zastrzec należy, że podniesione w apelacji przez skarżącego zarzuty naruszenia prawa procesowego, jak i materialnego, zostały sformułowane ze zignorowaniem prawidłowych i niekwestionowanych przez samego pozwanego ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie przez Sąd Rejonowy. Pozwany zarzucał bowiem naruszenie przepisów art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. statuujących powinność procesową wykazania przez stronę prawdziwości jej twierdzeń o istotnych faktach dla rozstrzygnięcia sprawy i określających reguły rozkładu ciężaru dowodu, w kontekście uznania przez Sąd Rejonowy, że przy rzekomo poczynionych przez ten sąd ustaleniach, co do wartości pojazdu przed szkodą 14.200 zł, szkoda ma charakter częściowy, a nie całkowity. Tymczasem zasada restytucji pojazdu w oparciu, o którą szkoda winna zostać naprawiona, nie była kwestionowana przez stronę pozwaną tak w toku postępowania likwidacyjnego, jak też w toku postępowania przed sądem I instancji.

Prawidłowo Sąd Rejonowy ocenił dowód z kalkulacji pozwanego z dnia 13 maja 2015 r. (k. 14-21), że zakwalifikował przedmiotową szkodę jako szkodę częściową, co miało bezpośredni wpływ na inny, niż wskazuje ten sam pozwany w apelacji, sposób i zasady jej naprawy. Powyższa kwalifikacja poniesionej szkody jako szkody częściowej potwierdzona została też przez pozwanego na kolejnym etapie postępowania likwidacyjnego przez fakt dokonania dopłaty do dotychczas wypłaconego odszkodowania po zweryfikowaniu, na wniosek powoda, własnego kosztorysu naprawy pojazdu (pismo z 1 września 2015 r. k. 30).

Także w toku postępowania sądowego strona pozwana w odpowiedzi na pozew podtrzymała, że szkoda w pojeździe została zakwalifikowana jako częściowa, a nie całkowita (k. 34). Nadto w jej treści powołała się na dwie wartości pojazdu sprzed szkody: ustaloną w swoim kosztorysie - 14.200 zł, jak też ustaloną w prywatnej ekspertyzie przez powoda 18.100,00 zł. Pomimo znacznej rozbieżności tych kwot pozwany nie wniósł żadnych wniosków dowodowych zmierzających do ustalenia obiektywnej wartości pojazdu sprzed szkody. Taki stan sprawy pozbawił go w postępowaniu sądowym podstaw do kwestionowania przyjętej na etapie postępowania likwidacyjnego zasady restytucyjnego rozliczenia szkody.

Z powyższego wnosić należy, że skoro pozwany przyznał powodowi odszkodowanie z tytułu zwrotu wydatków koniecznych do przywrócenia pojazdu do stanu poprzedniego i ostatecznie, ani w toku postępowania, ani w toku postępowania sądowego stanowiska swojego nie zmodyfikował, to dla oceny zasadności roszczenia powoda kwestia ustalenia wartości pojazdu nie stanowiła istotnej okoliczności dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.). Powyższe znalazło zresztą wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, bowiem Sąd Rejonowy wbrew twierdzeniom apelującego, ferując rozstrzygnięcie, wartości tej nie ustalał.

Prawidłowo zatem Sąd I instancji, w sytuacji gdy powód wywiązał się z ciężącego na nim obowiązku udowodnienia roszczenia (w myśl art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c.) poprzez wykazanie w drodze opinii biegłego sądowego uzasadnionych kosztów naprawy pojazdu przywracających ten pojazd do stanu sprzed szkody przypisał pozwanemu ciężar dowodu w zakresie wykazania, że koszt tej naprawy był niższy niż dochodzony przez powoda.

Problem w niniejszej sprawie sprowadzał się do kwestii, czy odszkodowanie za szkodę w pojeździe mechanicznym, w którym w następstwie kolizji uszkodzeniu uległy części oryginalne i zachodziła konieczność ich wymiany na nowe, powinno być ustalone według cen części oryginalnych pochodzących bezpośrednio od producenta pojazdu, czy jak chce Skarżący, według cen części zamiennych jakości Q.

Rozstrzygając tę kwestię należy przyjąć za punkt wyjścia, że zasadą powinno być ustalanie odszkodowania według części oryginalnych. Z założenia bowiem wykorzystanie właśnie takich części zapewnia przywrócenie pojazdowi stanu poprzedniego pod wszystkimi istotnymi względami. W konsekwencji, w sprawie o odszkodowanie za szkodę w pojeździe mechanicznym, gdy w następstwie kolizji uszkodzeniu uległy części oryginalne i zachodzi konieczność ich wymiany na nowe, poszkodowanemu co do zasady powinno przysługiwać prawo do odszkodowania ustalonego według cen części oryginalnych pochodzących bezpośrednio od producenta pojazdu. Uprawnienie to jest niezależne od wieku pojazdu, stanu jego wyeksploatowania i faktu, że w obrocie dostępne są również tzw. części alternatywne, a więc najogólniej je określając - części zamienne nie będące częściami oryginalnymi, o jakości porównywalnej do oryginalnych, a więc nie niższej pod względem parametrów technicznych. Dzięki bowiem naprawie dokonanej z wykorzystaniem części oryginalnych stan samochodu jest - pod względem technicznym, użytkowym, trwałości i estetyki - najbardziej zbliżony do jego stanu sprzed kolizji (oczywiście jeśli pojazd ten uprzednio posiadał zamontowane części oryginalne bezpośrednio pochodzące od producenta pojazdu), co odpowiada zasadzie pełnego odszkodowania.

Reguła ta nie jest jednak bezwzględna. Jak zasygnalizował Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia III CZP 85/11, dla pełnej kompensaty szkody nie będzie potrzeby wykorzystania części oryginalnych np. wówczas, gdy zniszczona część była już przedmiotem wielokrotnych napraw, lub w przypadku części o prostej konstrukcji, które bez uszczerbku dla jakości mogą być w pełnym zakresie zastąpione częściami nieoryginalnymi, lub gdy zniszczona część oryginalna była do tego stopnia wyeksploatowana technicznie, że nowa część z porównywalnej jakości, będzie miała większą wartość techniczną. Teza ta została sformułowana in abstracto, zatem może okazać się, że w konkretnych okolicznościach również w takich stanach faktycznych, z uwagi na szczególne okoliczności lub interes właściciela pełna kompensata szkody będzie możliwa tylko przy zastosowaniu części oryginalnych.

W świetle przedstawionych rozważań należy przyjmować jako punkt wyjścia, że dla pełnej restytucji uzasadnione jest ustalenie odszkodowania przy odwołaniu się do cen części oryginalnych. Przesłanki uprawniające do wypłacenia odszkodowania według cen części alternatywnych, należy traktować jako wyjątki od reguły. Z tej przyczyny ciężar dowodu, że w danych okolicznościach faktycznych szkoda może zostać w pełni naprawiona przez wypłatę wartości cen części alternatywnych, obciąża ubezpieczyciela.

Oceniając z tej perspektywy przebieg niniejszego procesu należy przypomnieć, że pozwany ubezpieczyciel w odpowiedzi na pozew przyłączył się do inicjatywy powoda w zakresie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność ustalenia uzasadnionych kosztów naprawy pojazdu przywracających ten pojazd do stanu sprzed szkody z uwzględnieniem rodzajów użytych do naprawy części, co biegły sądowy ustalił. Pozwany w apelacji podważał dokonane przez Sąd I instancji w oparciu właśnie o opinię biegłego sądowego ustalenia i ich ocenę prawną, w zakresie w jakim sąd ten uznał, że wszystkie uszkodzone w wyniku kolizji z dnia 5 maja 2015 r. części w pojeździe były częściami oryginalnymi, w konsekwencji czego tylko użycie przy naprawie pojazdu oryginalnych części zamiennych producenta przywróci pojazd do stanu sprzed zdarzenia (zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c.).

Odnosząc się do powyższego zarzutu Sąd odwoławczy zauważył, że prawdzie biegły sądowy w pisemnej opinii biegły sądowy użył sformułowania, że użycie do naprawy części niesygnowanych logo producenta, alternatywnych jakości Q może przywrócić pojazd do stanu sprzed zdarzenia (k. 6 opinii - k. 60), to jednak w tej samej opinii zaznaczył, że z akt

szkody nie wynika, aby w przedmiotowym pojeździe przed szkodą były zamontowane nieoryginalne części (k. 7 opinii – k. 61). Nadto w ustnej opinii uzupełniającej doprecyzował, iż jako biegły sądowy posiadający wiedzę specjalną, ma wątpliwości co do jakości części zamiennych Q do uszkodzonego pojazdu, a zwłaszcza co do właściwości podlegającego wymianie w uszkodzonym pojeździe reflektora i jego tożsamości z reflektorem uszkodzonym. W wyniku tego biegły wysnuł wniosek, że wobec braku danych dotyczących zamontowania w pojeździe części nieoryginalnych może być uzasadniona naprawa tylko na oryginalnych częściach (k. 107 odwrót).

Zatem z opinii biegłego sądowego wnosić należało, że pomimo zaawansowanego wieku pojazdu, w związku z niepodważonym przez pozwanego, a stwierdzonym przez biegłego sądowego faktem oryginalności uszkodzonych w wyniku kolizji części, iż tylko naprawa pojazdu przy użyciu oryginalnych części producenta przywróci ten pojazd do stanu sprzed szkody. Skoro bowiem biegły zapoznał się z dokumentacją szkody i aktami sprawy, to z pewnością jako specjalista odnotowałby, że uszkodzone części były nieoryginalne i uwzględniłby to w swojej opinii. Fakt montażu nieoryginalnych części, które uległy uszkodzeniu w pojeździe w wyniku kolizji, nie został też odnotowany na etapie postępowania likwidacyjnego przez ubezpieczyciela, co stanowi dodatkowy argument za poprawnością wyводу Sądu Rejonowego, który przyjął z opinii biegłego jako zasadny wariant ustalenia kosztów naprawy pojazdu przy użyciu części oryginalne z logo producenta. Dodać należy, że pozwany opinii biegłego nie podważył.

Oceniając zasadność zarzutów naruszenia prawa materialnego podniesionych w apelacji przyjmując należy, że odpowiedzialność strony pozwanej za szkodę jakiej doznał poszkodowany na skutek kolizji drogowej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione koszty nowych części i materiałów służących do naprawy uszkodzonego pojazdu.

W rozpoznawanej sprawie przeprowadzone prawidłowo postępowanie dowodowe dawało podstawy do uznania, że ustalone odszkodowanie obejmujące naprawę pojazdu przy użyciu oryginalnych części zamiennych, dawało gwarancję przywrócenia pod każdym istotnym względem stan pojazdu sprzed szkody (art. 361 § 1 i 2 k.c.), a jednocześnie nie przewyższało rozmiaru doznanej szkody (art. 824¹ § 1 k.c.). Nie budzi też wątpliwości, że powód podjął wszelkie działania zmierzające do minimalizowania kosztów tej naprawy (art. 354 § 2 k.c.) i współpracował w tym zakresie z ubezpieczycielem w toku postępowania likwidacyjnego. Zarzut braku tej współpracy mógłby obciążać pozwanego (art. 354 § 1 k.c.), skoro w toku tego postępowania istotnie zaniżył wartość należnego odszkodowania, a wszczęte przez powoda postępowanie sądowe zweryfikowało stanowisko pozwanego jako zobowiązanego do naprawienia szkody ubezpieczyciela na korzyść inicjującego proces.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł uchybień zaskarżonego wyroku, które winny być uwzględnione w toku kontroli instancyjnej z urzędu. W tym stanie rzeczy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy oparł się na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu wynikającej z art. 98 § 1 k.p.c. uwzględniając dyspozycję art. 98 § 3 k.p.c. Powód wygrał postępowanie apelacyjne, w związku z czym pozwany winien zwrócić poniesione przez niego koszty w kwocie 450,00 zł stanowiące wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika ustalone stosownie do wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 z późn. zm.).

Jolanta Jachowicz Krzysztof Wójcik Iwona Godlewska